

قدرت و امنیت در قرآن

نویسنده: علی جهانگیری

www.ketab.ir

انتشارات زرنوشت

تهران - ۱۴۰۰

سرشناسه	:	جهانگیری، علی، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	:	قدرت و امنیت در قرآن / علی جهانگیری
مشخصات نشر	:	تهران: زرنوشت، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۰ ص.
شابک	:	۹۷۸ - ۶۲۲ - ۲۸۸ - ۱۲۷ - ۶
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبای مختصر
یادداشت	:	فهرست‌نویسی کامل این اثر در http://opac.nlai.ir در دسترس است.
شماره کتاب‌شناسی ملی	:	۸۴۲۴۱۳۶

www.ketab.ir

انتشارات زرنوشت

تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی،
کوچه مهدی‌زاده، شماره ۲۷، واحد ۱۹
تلفن: ۰۹۰۲۴۸۶۸۹۵۶ - ۶۶۴۲۷۹۶۱۵ - ۶۶۴۳۵۶۳۷
www.zarnesht.com

قدرت و امنیت در قرآن

نویسنده: علی جهانگیری

• چاپ اول: ۱۴۰۰ • شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه • ناشر: زرنوشت

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۲۸۸ - ۱۲۷ - ۶

قیمت: ۳۰,۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	بخش اول: تعریف مفاهیم
۱۳	قدرت
۱۵	اقتدار
۱۶	قوة
۱۷	سلطه و سلطان
۱۸	مُلک
۱۸	ولایت
۱۹	حُکم
۱۹	فهر
۲۰	امنیت
۲۱	ایمان
۲۲	مومن
۲۲	صلح
۲۳	سکینه

۲۵.....	بخش دوم: رابطه قدرت با مفاهیم همسو و مرتبط
۲۵.....	رابطه قدرت با امنیت
۲۷.....	عوامل برهم زننده امنیت در قرآن
۲۷.....	۱: ظلم و ستمگری
۲۸.....	۲: تجاوز به حقوق دیگران
۲۸.....	۳: فتنه انگیزی، ایجاد رعب و وحشت، کشتار و فساد
۳۰.....	قدرت و ولایت
۳۱.....	قدرت و اقتدار
۳۳.....	بخش سوم: مولفه های قدرت و سطوح و مراتب آن
۳۳.....	مولفه های قدرت
۳۴.....	مولفه های مادی قدرت
۳۴.....	۱: توان مالی
۳۵.....	۲: توان نظامی
۳۵.....	۳: توان جسمی
۳۶.....	مولفه های معنوی
۳۷.....	۱: علم و دانایی
۳۹.....	۲: استقلال
۴۰.....	۳: اتحاد
۴۲.....	۴: رهبری
۴۳.....	ویژگی های امام
۴۳.....	الف: هدایت گری
۴۳.....	ب: ظالم نبودن
۴۳.....	ج: عصمت

قدرت و امنیت در قرآن

د: نص الهی	۴۴
ه: صابر بودن	۴۴
و: دارای مقام یقین	۴۴
۵: ایمان و باور به معنویت	۴۵
۶: عزت	۴۶
سطوح قدرت	۴۸
مراتب اعمال قدرت	۵۱
بخش چهارم: مولفه های ایجاد امنیت و حوزه های آن	۵۳
۱: توجه به عبادت و یاد خدا	۵۳
۲: اجرای حدود اسلامی	۵۵
۳: عدالت	۵۸
۴: دوری از منازعات و فتنه	۵۸
مصادیق فتنه انگیزان در قرآن	۶۰
الف: ستمگران	۶۰
ب: منحرفان و هنجارشکنان	۶۰
ج: کافران	۶۱
د: منافقان و ستون پنجم کافران	۶۲
و: متخلفان	۶۳
ی: جاسوسان	۶۴
ه: اعتمادکنندگان به خبر فاسق	۶۴
۵: حکومت مطلوب عامل ایجاد جامعه امن	۶۵
شرایط حاکمان از نگاه قرآن عبارتند از:	۶۵
الف: انسان کامل	۶۵
ب: مهرورزی و مردم دوستی	۶۵

ج: نرمی و مدارا با مردم	۶۶
د: مشورت، کارآمدی و مدیریت قاطع	۶۶
ه: احسان به مردم	۶۷
و: امانت داری	۶۷
ی: تواناییهای علمی و جسمی	۶۷
ن: سهل بودن دیدار مردم با حاکم	۶۸
۶: اتحاد و انسجام	۶۸
حوزه های امنیت	۶۹
الف: امنیت روحی و روانی	۷۰
ب: امنیت فردی	۷۲
ج: امنیت اجتماعی	۷۴
بخش پنجم: اهداف و کارکردهای قدرت	۷۷
اهداف مشترک	۷۷
۱: امنیت و نظم	۷۸
۲: حل و فصل اختلافات	۷۸
۳: بازدارندگی	۷۹
اهداف قدرت مطلوب	۷۹
۱: اقامه حدود الهی	۷۹
۲: برپایی عدالت	۸۰
۳: رسیدن انسان به جایگاه شایسته و کمال	۸۱
۴: اصلاح امور جامعه	۸۲
اهداف و کارکرد قدرت نا مطلوب	۸۳
۱: استخفاف	۸۳
۲: استثمار	۸۴

۸۴	۳: استضعاف
۸۵	۴: استعلا و برتری جویی
۸۶	۵: برآوردن نیازهای شخصی و گروهی
۸۷	۶: حفظ قدرت برای قدرت
۸۹	بخش ششم: نظارت و مهار قدرت و مراتب آن
۹۰	عناصر نظارت
۹۰	۱: نظارت خداوند
۹۱	۲: نظارت فرشتگان
۹۱	۳: نظارت اعضا و جوارح
۹۱	۴: نظارت مکان و طبیعت
۹۱	۵: نظارت پیامبران
۹۲	۶: نظارت امام
۹۲	۷: نظارت انسان بر نفس خویش نفس لوامه
۹۲	۸: امر به معروف و نهی از منکر نظارت عمومی
۹۳	الف: تشویق و ترغیب مردم به انجام این فریضه
۹۳	ب: بیان نتایج و سرنوشت افراد بی تفاوت
۹۴	ج: مبارزه با فساد
۹۵	نتیجه گیری
۹۹	منابع و مأخذ

مقدمه

جامعه و قدرت کنار هم و با هم معنا می یابند. آدمی از زمانی که وارد جامعه می شود با قدرت، ظرفیت ها و محدودیت های آن روبه رومی شود. قدرت به ویژه ساخت سیاسی آن، همواره از کهن ترین مفهوم ها در بررسی های اجتماعی - سیاسی بوده و در علم سیاست، فلسفه سیاسی و علوم اجتماعی، محوری ترین مفهوم و محل کشمکش ها و پژوهش های سیاسی بسیار بوده است و فهم آن به فهم مسائل و دشواری های سیاسی یاری می رساند. این پدیده اغلب هنگام بحث امنیت، عدالت، آزادی، مشروعیت، حاکمیت و مانند آن حضور جدی داشته و دارد و یکی از آغازین پرسش ها، پرسش از قدرت، منشأ آن، چگونگی اعمال و معیار مشروعیت آن است.

قدرت عنصری است که در روابط اجتماعی انسان ها در گستره تاریخ، همواره نقش تأثیر گذاری بازی کرده و بر اساس آن مکتب ها و مسلک های فکری گوناگونی شکل گرفته است. قرآن کریم اولین منبع اندیشه سیاسی اسلام است و قدرت یکی از عنصرهای بنیادین دانش سیاست است. انسان موجود اجتماعی است و برای کسب امنیت با حضور در اجتماع با قدرت و مظاهر آن روبه رومی شود. با توجه به بنیادین بودن این مفهوم و نوع رابطه آن با حیات سیاسی انسان، فهم چیستی و ماهیت آن از دیدگاه قرآن کریم می تواند راهگشای مسائل بسیاری در حوزه اندیشه سیاسی اسلام باشد که از اهمیت بالایی بحث و رویکرد مورد نظر حکایت می کند.

قدرت همانند دیگر نعمت های الهی، دارای ارزش و اعتبار است و با توجه به شاخص های مطلوب ابزاری است که می تواند جامعه را در مسیر صحیح هدایت کند و بستر لازم را برای رسیدن به هدف های ارزشمند اجتماعی مثل عدالت، آزادی، رشد، توسعه، امنیت، وحدت، تعاون و دیگر ارزش های والای انسانی فراهم سازد و در صورتی که در مسیر نامطلوب قرار گیرد، می تواند منشأ گمراهی، ظلم، استکبار، استضعاف، ناامنی، تفرقه و بردگی جوامع شود. پس قدرتی در منطق و زبان قرآن معتبر است که رویکرد سعادت محور و فضیلت اندیش دارد و تا هنگامی دارای مشروعیت است که به سمت هدف های توحیدی و سعادت انسان حرکت کند.